

Gori, gori, žensk in mentorjev pa ni

»Gasilci ste velika vojska, strokovna brigada, udarna sila,« je menil član izvršnega sveta Jernej Strle.

Pravzaprav se je bilo težko odločiti, ali dati v tem zapisu o prvi redni konferenci občinske gasilske zveze Ljubljana Vič—Rudnik prednost poročilu predsednika Jerneja Čertanca o enoletnem delu 53 prostovoljnih, dveh industrijskih društev in ene poklicne industrijske enote ali povzetku zelo kritične razprave.

Da si lahko predstavljamo našo gasilsko organizacijo, navedimo, da je v njej 2904 operativnih članov in članic ter 823 pionirjev in mladincev (tudi deklet) od sedmega do osemnajstega leta. Njim lahko prištejemo še 125 članov — veteranov in 6653 podpornih članov.

Materialna plat naše občinske gasilske organizacije beleži 50 gasilskih domov, 46 gasilskih vozil različnih tipov, 2 avtocisterne, pet kombiniranih vozil, 106 motornih brizgaln, dve lestvi po 23 metrov itn.

Osnovna ugotovitev je, da je vse preveč gasilskih domov premajhnih in zastarelih za hrambo sodobnega (tudi nevarnega) gasilskega orodja in naprav. Zato bodo letos, pa tudi zaradi gradnje avtocest, gradili domove na Brestu, Kozarjah, Igu, Butajnovi in Notranjih goricah. Mnoge bodo obnovili.

Letos imajo naročenih pet gasilskih črpalk tipa Rosenbauer in vozilo za društvo Rudnik.

Kot sleherno leto, so lani naši gasilci izvedli niz strokovnih seminarjev, tečajev in predavanj, na katerih so dobili 31 gasilskih strojnikov, 13 izprašanih gasilcev, množico pionirjev, ki so naredili izpite za značko Preprečujemo požare. V vseh sektorjih pa so izvedli seminarje za vse strojnike.

Spominjamo se še tekmovanja 27 pionirskih desetin in 8 dekliških (pionirke) desetin na sektorju Krim—Rudnik, od koder so najboljši (Brezovica, Škofljica, Rudnik) odšli na republiško tekmovanje v Brežicah. Na sektorju Podpeč so izpeljali uspešno tekmovanje pionirjev za svoje območje.

102 leti Jožeta Mravljeta

»Samo trenutek počakajte, da prinesem fotografijo, kakšen sem bil kot vojak v avstroogrski vojski,« mi je rekel sogovornik in se gibčno dvignil s stola in odhiti v sobo. Ko sem ga opazoval, sem začel razmišljati, če me ni kdo naplahtal: ta mož naj bo šel že 102 leti? »Ja, če bi ga videli na enem njegovih sprehodov po Podpeču, pa sploh ne bi verjeli, koliko so naš oče stari,« je povedala hčerka. Jože Mravlje se je medtem vrnil s fotografijo in zadal uganko, kateri naj bi bil na sliki on. Ker ugibanje ni šlo, je pokazal in razgovor je spet stekel. Mož, ki je služil vojake še v prejšnjem stoletju, še danes bere brez očal in normalno sliši. Ko pogledaš Jožeta Mravljeta, resnično ne moreš pomisliti, da ima tak možak kaj več kot 70 let.

V Podpeču pri Ljubljani se je rodil 7. aprila 1877. Na njegovo otroštvo je vezanih niz spominov, ki jih poznamo le iz zgodovine ali iz starih kronik, Jože Mravlje je živa priča vsemu temu. »Šest let sem bil star, ko sem se kar pošteno prestrašil. Pri sosedih se je vžgal kozolec in gorel kot bakla. Potem so zagoreli skednji in takrat je Podpeč pogorela do tal. Za ljudi je

poklica. Oče je ustregel Jožetu. Popoldne je znanec prišel in drugo popoldne je Jože odpotoval z njim v Werfen pri Salzburgu. Tam se je izučil za usnarja in delal tudi kot pomočnik. »To je bil dober človek,« pravi Jože in pri njem mi ni bilo slabo. Dobival sem po tri goldinarje in pol na teden in še hrano.

Kot dren zdravega Jožeta Mravljeta so vpo-klicali leta 1898 k vojakom. Tri leta je preživel v Bruck am Mur. Ko je odslužil cesarju triletni vojaški rok, pa se je kljub vsem lepim spominom na mojstra odločil vrniti domov. Doma je bilo precej slabše.

»Proti Sv. Petru so bile v Ljubljani samo nizke hišice. To je današnja Trubarjeva ulica. Tam sem si poiskal zaposlitev v Polakovih usnjarni. Ker je bilo to daleč, sem se preselil v usnjarno istega lastnika na Vrhniko. Tedaj smo večkrat stradali. Tu je bilo slabše. Ne spomnim se točno, koliko sem zaslužil. Vem pa, da bi vso plačo porabil za hrano, če bi se žele hraniti na Vrhniki. Ker je bila doma družina, sem moral jesti ves teden fižol, da sem lahko kupil ob koncu tedna hlebec kruha in nekaj mesa.«

Jože je pozneje dobil službo kot poštar. Sedemnajst let je opravljal to delo. Dvakrat se je poročil, ker je bil prvi vdovec. Dva otroka je imel s prvo ženo in šest z drugo. Danes ima 18 vnukov in veliko pravnukov. Mravljet srečate v Kanadi, Holandiji in marsikod — to so njegovi vnuki in pravnuki.

Jože Mravlje rad pove, da ljubi sprehode in predvsem čistočo. V hiši mora biti vse kot iz škatlice. Tudi sam skrbi za to in še sedaj vsak dan sam obrije. Tudi kakozarček še spi je kot v preteklosti.

Z Jožetom Mravljetom smo se dogovorili za naslednji razgovor ob njegovi 105-letnici. Obljubil je namreč, da bo začel zbirati svoje spomine bolj sistematično in da si bo skušal tudi kaj zapisati. Živo pričevanje že zelo odmaknjene preteklosti je zanimivo.

MILOVAN DIMITRIČ

Njenih 100 let

13. aprila je delegacija občinskega odbora ZZB NOV Ljubljana Vič—Rudnik in KS Velike Lašče obiskala Heleno Kaplan, ki je prav ta dan praznovala svoj 100. rojstni dan.

Rojena je bila na Velikem Osolniku 22, po domače pri Gradičar. Živela je v kmečki hribovski družini, imela je tudi sestro, ki je pred leti umrla v starosti 92 let. Helena se je poročila z 28 letom na dom z Jožetom Kaplanom, ki je bil doma iz Kravjih peči. Mož je padel v prvi svetovni vojni. Ostala je sama in se je prebijala skozi življenje z obema hčerkama Heleno in Marijo ter sinom Nandetom. Vendar je svoje otroke vzgojila samokritično in napredno. V tej njeni borbi za življenje svoje družine, jo je doletela krutost II. svetovne vojne.

Sin Nandete, ki je prevzel malo kmetijo, se je nedomoma vključil v delo narodno osvobodilnega boja in se kmalu priključil partizanom. Tudi sama se je vključila v terensko delo in organizirala pomoč za borce. S strani sovražnika in domačih izdajalcev je bila velikokrat preganjana. Vendar delo v odborih OF jo je še bolj kovalo, njena pomoč partizanom obveščevalcem pa je bila vedno iskrena in neprecenljiva, pa čeprav izpostavljena negotovosti. Leta 1944 pa je prevzela skrb tudi za svoje vnuke, saj so hčer Marijo prijeli zloglasni črnokoci.

Preživela je vojno, dočakala svobodo in se nato aktivno vključevala vse do častiljive starosti v množične družbenopolitične organizacije in RK.

Čestitke Kaplanovi mami, ob tem visokem jubileju, ko so jo obiskali v Kočevju, kjer sedaj živi pri svoji hčeri, so bile hkrati tudi zahvala za njeno delo.

BILI SO MED NAMI

Ivan Skubic

20. aprila 1979 smo se poslovili od našega veterana, častnega člana in dolgoletnega predsednika društva Ljubljana—Trnovo. V gasilске vrste je vstopil že kot mlad fant in že kot tak je bil pobudnik in ustanovni član društva v rojstnem kraju Spodnji Slivnici pri Grosupljem.

Ko si je ustanovil družino, se je naselil v Trnovem. Tako ga srečamo kmalu po ustanovitvi tudi v krogu našega članstva. Marsikatero svojo uro dragocenega časa je žrtvoval za društvo. Tudi svoje prostore je v začetku dal na razpolago za sestanke članstva in seje odborov. Bil je neumoren v svoji gasilski dejavnosti. Veliko skrbi je posvetil tudi gospodarskemu razvoju društva. Njegovi požrtvovalnosti se ima trnovsko društvo zahvaliti, da imajo danes lep in urejen lastni dom gasilcev.

S soprogo Lidijo je društvu poklonil lepo izdelan prapor za proslavo otvoritve doma. Prapor s posvetitvijo bo vedno spominjal sedanje in bodoče člane društva na nekdanjega dolgoletnega in zaslužnega predsednika in na njegovo delo.

Dobil je več vidnih priznanj, na katera je bil zelo ponosen, saj je vedel, da so izraz spoštovanja do njegovega dela v gasilskih vrstah.

V OGG Vič je bil član nadzornega odbora več mandatnih dob. Ob slovesu v poslovnih dvorani se je od zaslužnega gasilca in predsednika poslovil Ivan Duša, častni član društva. To, da so ga spoštovali in cenili mnogi, je potrdila številna udeležba gasilk in gasilcev s prapori ter prijateljev pokojnega iz bližnjih in oddaljenih krajev.

Gasilska sirena je obnemela v slovo še enemu požrtvovalnemu gasilcu!

ANGELA FERLEŽA

Ciril Primc

Umrli je Ciril Primc, rojen 1913. leta. 24. aprila smo pokopali na ljubljanskih Žalah dobrega očeta, dobrega moža, dobrega krajana. Pogreb je pokazal, kako je bil priljubljen, saj so se od njega poslovili mnogi prijatelji in znanci.

Ciril Primc je izhajal iz delavske družine. Imel je težka otroška leta, saj je izgubil očeta že v prvi svetovni vojni. Komaj je malo odrasel, mu je umrla še mati. Ostali so trije otroci sami. Z velikimi težavami so se srečevali v boju za obstanek. Glavno breme je prevzel nase pet let starejši brat. Hodil je v bližnjo opekarno na delo, da je s svojim skromnim zaslužkom pomagal v življenju bratom in sestram.

Ko je odrasel, je šel Ciril delat v Kragujevac v tovarno orožja. Tam se je specializiral za izdelavo in popravilo orožja. To znanje je s pridom uporabljal, ko je postal bоре v Črnomlju. Bil je najboljši in najspodobnejši delavec v delavnicah za popravila orožja.

Zahvaljujemo se mu za vse v imenu krajanov, kar je dobrega storil pomoči potrebnim ljudem, vsem pa nam bo ostal v lepem spominu kot pošteni in bоре za blaginjo delovnega človeka.

JOŽE ŽMUC

Naporno leto 1979

V razpravi, v kateri so sodelovali predstavniki poveljstva občinske gasilske zveze, samoupravne interesne skupnosti za varstvo pred požarom občine Vič—Rudnik, občinskega sveta in slovenske gasilske zveze, so se usmerili predvsem v letošnje in prihodnja leta.

Izpostavili so kar petnajst nalog. V sklopu akcije Nič nas ne sme presenetiti in celotnega vključevanja v družbeno samozasčito, bodo gasilska društva poskrbela za strokovno izpopolnitev ustreznih enot v okviru civilne zaščite, se zavzemala za poenotenje opreme in za varovanje te na istem mestu.

Pri tem ne bo zadostovala le pobuda gasilskih društev, ampak bo potrebna še zavzetost odborov za ljudsko obrambo v krajevnih skupnostih in OZD, kakor tudi občinskega sveta. Ti naj bi pomagali, da bi bila vsa gasilska društva preko civilne zaščite povezana v sistem UKW zveze, ki bo omogočal hitro in uspešno intervencijo gasilskih enot in enot civilne zaščite.

Drugi sklop nalog v naslednjem obdobju je kadrovske narave. Tako v operativnem smislu, kot v preventivnem povezovanju društev z vzgojnovarstvenimi zavodi, šolami, krajevnimi skupnostmi. Pri tem izstopata potrebi po neposrednem črpanju pionirjev in pionir iz šol in vključevanju žensk v gasilske vrste. Nič manj boleče ni pomanjkanje ustreznih mentorjev, ki naj bi jih po mnenju gasilcev dobili tako iz učiteljskih, kot ostalih intelektualnih vrst.

Zavzeli so se, da bi se primerno število mladih gasilcev vključilo v Gasilsko brigado Ljubljana. Tudi zaradi kasnejših potreb dislocirane enote.

Po zbiranju podatkov o opremi in orodjih, ki bi jih potrebovali ali želeli imeti v posameznih društvih, se je nabralo kar za okrog 15 milijonov dinarjev. Res je, da je postalo nekaj opreme (avtomobili IMV 1600) zastarele, vendar ji je moč s primernim vzdrževanjem še podaljšati uporabnost.

Menili so tudi, naj bi opremo primerno sistematizirali glede na pomembnost društev (center, podcenter, ostali) in glede na potrebe. Pri tem pa je ves čas vel občutek, da sedanjo opremo lahko pretežno uporabljajo za gašenje klasičnih požarov, da pa ne bi bili kos velikim, industrijskim in podobnim požarom. Zato bodo v ta namen izpopolnili opremo in izboljšali udarno moč nekaterih gasilskih društev. K temu pa naj bi prispevala še številnejša tekmovanja med gasilskimi enotami.

Menili so, da javnost premalo ve o delovanju gasilskih društev. Da bi morala sredstva javnega obveščanja pisati o njihovem garaškem delu in predvsem, koliko časa ostajajo prostovoljni gasilci na pogorišču, če časopisi prinašajo le vesti, da so prostovoljni in poklicni gasilci (najpogostejše le slednji) premagali požar.

Poudarili so, da gasilska društva niso le strokovna organizacija, ampak pomembna organizacija pri prosvetno kulturnem, družbenem in političnem življenju na vasi in v mestu.

STANE JESENOVEC

Korak k modernizaciji

V sklopu prizadevanj za kar najhitrejšo modernizacijo kraja v Horjulu zadnje čase posvečajo precej pozornosti tudi gasilstvu. A ne le zavoljo načrtovane modernizacije oziroma kategoričnega imperativa današnje protipožarne službe, ki veleva, da je sleherni kraj temeljito pripravljen na morebitni požar, marveč tudi zavoljo zastarele in nepopolne opremljenosti krajevnih gasilskih društev. Z namenom, da bi kar najbolj posodobili GD in njegovo tehnično opremljenost ter strokovno izurjenost uskladjali z zahtevami današnje protipožarne službe, so člani GD že pred nekaj leti pristopili k temeljitni obnovitvi starega gasilskega doma ter z mnogimi prostovoljnimi urami temeljito preuredili tako njegovo zunanost kot notranost. Zlasti veliko dela so vložili v obnovitev fasade in strehe in tudi nekaterih notranjih prostorov, ki niso več ustrezali današnjim zahtevam. Med drugim so precej razširili orodjarno, nad njo pa uredili nov prostor za sestanke ter strokovno usposabljanje mladega gasilskega kadra.

Vendar s tem še niso povsem zaključili procesa modernizacije. Že letos nameravajo nabaviti tudi novo avtocisterno, ki jo nameravajo poleg gašenja nadvse koristno uporabiti tudi pri prevozu vode v tiste bolj oddaljene kraje v krajevni skupnosti Horjul, ki še nimajo urejenega vodovoda. Polovico sredstev za nakup te vsestransko koristne avtocisterne bo GD dobilo od občinske gasilske zveze, ostanek pa od delovnih organizacij in samih občanov Horjula. Tako bo nova avtocisterna skupaj z obnovljenim gasilskim domom nedvomno pomenila svojstven prispevek ne le za samo horjulsko gasilsko društvo, marveč za razvoj tega kraja sploh.

BRANKO VRHOVEC